

Podľa § 21 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy rozpočtovú a príspevkovú organizáciu možno zriadiť:

- zákonom,
- rozhodnutím zriaďovateľa, ktorým je ústredný orgán štátnej správy, ak osobitný predpis neustanovuje inak, obec alebo VÚC.

ROPO ako právnická osoba je spôsobilá na právne úkony, môže vo vlastnom mene nadobúdať práva a zaväzovať sa k povinnostiam odo dňa svojho zriadenia; právnu subjektivitu získava právnym aktom – zákonom alebo rozhodnutím o zriadení, a to dňom uvedeným v zákone alebo v rozhodnutí zriaďovateľa o zriadení ROPO.

Podľa § 21 ods. 6 a 7 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, ak ROPO bola zriadená zákonom, zriaďovateľskú funkciu k nej na účely zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy vykonáva orgán, na ktorého rozpočet je zapojená finančnými vzťahmi (v tomto prípade zriaďovateľ). Funkciu zriaďovateľa vo vzťahu k ústrednému orgánu štátnej správy ako RO vykonáva na účely zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy ministerstvo financií.

V obci/VÚC oprávneným orgánom, ktorý má kompetenciu rozhodnúť o zriadení ROPO, je zastupiteľstvo. Zastupiteľstvo rokuje vždy v zbore a svoje rozhodnutia prijíma formou uznesení. Z uvedeného dôvodu rozhodnutie zriaďovateľa o zriadení ROPO bude formou prijatia uznesenia zastupiteľstva.

V uznesení by malo byť stanovené najmä:

- názov, sídlo a identifikačné číslo ROPO, ktorú obec zriaďuje,
- dátum zriadenia ROPO a doba, na ktorú sa ROPO zriaďuje,
- forma hospodárenia.

Otázka č. 12:

Ktorý orgán obce je kompetentný rozhodnúť o zriadení rozpočtovej organizácie alebo príspevkovej organizácie? Môže ísť o rozhodnutie starostu?

V podmienkach obce príslušným orgánom kompetentným rozhodnúť o zriadení rozpočtovej organizácie alebo príspevkovej organizácie je obecné zastupiteľstvo, a to na základe oprávnenia v § 11 ods. 4 písm. l) zákona o obecnom zriadení, podľa ktorého obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce, najmä je mu vyhradené „zriaďovať, zrušovať a kontrolovať rozpočtové a príspevkové organizácie obce a na návrh starostu vymenúvať a odvolávať ich vedúcich (riaditeľov), zakladat' a zrušovať obchodné spoločnosti a iné právnické osoby a schvaľovať zástupcov obce do ich štatutárnych a kontrolných orgánov, ako aj schvaľovať majetkovú účasť obce v právnickej osobe“. Starosta nemôže rozhodnúť o zriadení rozpočtovej organizácie alebo príspevkovej organizácie.

Otázka č. 43:**Zostavuje ROPO samostatne výkazy za hlavnú a podnikateľskú činnosť?**

ROPO ako účtovná jednotka vedie účtovníctvo v súlade so zákonom o účtovníctve a účtuje v súlade s opatrením Ministerstva financií SR č. MF/16786/2007-31, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce. ROPO je povinná viesť účtovníctvo a zostavovať účtovnú závierku za účtovnú jednotku ako celok. Ak ROPO vykonáva okrem svojej hlavnej činnosti aj podnikateľskú činnosť, musí túto skutočnosť zohľadniť v spôsobe vedenia účtovníctva, konkrétne napríklad pri tvorbe účtovného rozvrhu. Pri vytváraní analytických účtov ROPO zohľadňuje okrem iných hľadísk v tomto prípade najmä ich členenie podľa charakteru činnosti, t. j. hlavnej a podnikateľskej činnosti. ROPO o hlavnej a podnikateľskej činnosti účtuje na samostatných analytických účtoch účtovej osnovy. ROPO zostavuje v rámci účtovnej závierky súvahy, výkaz ziskov a strát a poznámky za účtovnú jednotku ako celok. Obsahové vymedzenie položiek súvahy a položiek výkazu ziskov a strát nadväzuje na príslušné účty z rámcovej účtovej osnovy a účty vytvorené rozpočtovou organizáciou ako účtovnou jednotkou uvedené v účtovom rozvrhu. ROPO sleduje svoje hospodárenie osobitne za hlavnú a osobitne za podnikateľskú činnosť vo svojom výkaze ziskov a strát (ktorý zostavuje za účtovnú jednotku ako celok).

Otázka č. 44:**Ako zabezpečí ROPO sledovanie nákladov a výnosov na podnikateľskú činnosť?**

ROPO musí náklady na podnikateľskú činnosť kryť výnosmi z nej. Do výnosov a nákladov na podnikateľskú činnosť zahŕňa ROPO všetky výnosy a náklady súvisiace s touto činnosťou. Do nákladov musí započítať aj pomernú časť nákladov na prevádzku ROPO zodpovedajúcu rozsahu využívania objektov a zariadení na podnikateľskú činnosť.

Výkon prác a služieb v rámci podnikateľskej činnosti ROPO zabezpečuje obvykle vlastnými zamestnancami. Ide o samostatný pracovnoprávny vzťah zamestnanca ROPO, ktorý tento zamestnanec uzatvorí so zamestnávateľom na práce v rámci podnikateľskej činnosti. Môže to byť pracovný pomer na kratší pracovný čas, dohoda o vykonaní práce alebo dohoda o brigádnickej práci študentov. Ak nemôže ROPO zabezpečiť vykonávanie prác a služieb vlastnými zamestnancami alebo žiakmi, môže zamestnať iných zamestnancov. Náklady na mzdy a poistné a ostatné osobné náklady zamestnancov zabezpečujúcich podnikateľskú činnosť sa vždy započítavajú do nákladov podnikateľskej činnosti.

V aplikačnej praxi sa často stáva, že na samotnom výkone podnikateľskej činnosti participuje riaditeľ ROPO. Ak sa na výkone prác súvisiacich s podnikateľskou činnosťou podieľa riaditeľ ROPO, môže mu zriaďovateľ priznať za výkon tejto práce odmenu, ktorá je súčasťou nákladov na podnikateľskú činnosť.

Poskytovateľ verejných prostriedkov musí rovnako dodržiavať účel, na aký môže poskytnúť verejné prostriedky, lebo ak ich poskytne mimo tohto účelu, poruší zásadu účelovosti.

Zásada účelovosti sa vzťahuje na všetky subjekty verejnej správy, ktorá jednak verejné prostriedky v súlade so svojím rozpočtom sama používa (použitie verejných prostriedkov), jednak verejné prostriedky svojho rozpočtu poskytuje na použitie (poskytnutie verejných prostriedkov). Zásada účelovosti sa rovnako vzťahuje aj na subjekty, ktoré nie sú súčasťou verejnej správy, t. j. na právnické a fyzické osoby, ktorým verejné prostriedky obec poskytla v rámci svojej pôsobnosti a ktoré ich môžu použiť len v súlade s účelom použitia.

Za porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 písm. a) zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy sa nepovažuje taká realizácia výdavkov, pri ktorej dôjde k nesprávnemu zatriedeniu výdavkov podľa rozpočtovej klasifikácie, ak je dodržaný vecne vymedzený účel použitia verejných prostriedkov (§ 31 ods. 2 uvedeného zákona).

PRÍKLAD Č. 5:

Podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy obec môže poskytovať zo svojho rozpočtu dotácie, ktoré sú určené:

- *právnickým osobám, ktorých zakladateľom je obec,*
- *inej obci alebo vyššiemu územnému celku (VÚC),*
- *právnickej osobe a fyzickej osobe – podnikateľovi, ktorí majú sídlo alebo trvalý pobyt na území obce alebo ktoré pôsobia, vykonávajú činnosť na území obce alebo poskytujú služby obyvateľom obce.*

Tieto dotácie sú účelovo určené:

- *na konkrétne úlohy a akcie vo verejnom záujme alebo v prospech rozvoja územia obce (dotácie právnickým osobám, ktorých zakladateľom je obec),*
- *pre prípady, ak iná obec alebo VÚC vykonáva niektoré úlohy pre obec alebo ak ide o poskytnutie pomoci pri likvidácii následkov živelnej pohromy, havárie alebo inej podobnej udalosti na jej území (dotácie inej obci alebo VÚC),*
- *na podporu všeobecne prospešných služieb, všeobecne prospešných alebo verejno-prospešných účelov, na podporu podnikania a zamestnanosti za podmienok ustanovených všeobecne záväzným nariadením obce (dotácie právnickej osobe a fyzickej osobe – podnikateľovi, ktorí majú sídlo alebo trvalý pobyt na území obce alebo ktorí pôsobia, vykonávajú činnosť na území obce, alebo poskytujú služby obyvateľom obce).*

V prípade, že obec poskytne dotácie v rozpore so zákonom stanoveným účelom, poruší finančnú disciplínu.

❖ **Konanie v rozpore s § 15 až § 18 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy – § 31 ods. 1 písm. h) zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy**

Ustanovenia § 15 až § 18 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy upravujú vykonávanie rozpočtových opatrení v štátnom rozpočte. Ak sa rozpočtové opatrenia vykonajú v rozpore s týmito ustanoveniami, poruší sa finančná disciplína.

Pozn.: K tomuto prípadu porušenia finančnej disciplíny nemôže v územnej samospráve dôjsť.

❖ **Použitie verejných prostriedkov na financovanie, založenie alebo zriadenie právnickej osoby v rozpore s týmto zákonom alebo osobitným predpisom – § 31 ods. 1 písm. i) zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy**

Najtypickejším príkladom uvedeného porušenia finančnej disciplíny je neoprávnené poskytnutie príspevku takej príspevkovej organizácii, ktorá nespĺňa podmienku 50 % (jej tržby kryjú rovných 50 % alebo viac jej výrobných nákladov) viac ako dva po sebe nasledujúce rozpočtové roky alebo ktorá neplní úlohy uložené zriaďovateľom.

❖ **Nehospodárne, neefektívne a neúčinné vynakladanie verejných prostriedkov – § 31 ods. 1 písm. j) zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy**

Zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy pojmy hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť nedefinuje; ale v § 19 ods. 6 ukladá subjektom verejnej správy povinnosť pri používaní verejných prostriedkov zachovávať hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť ich použitia. Rovnakú povinnosť ukladá v § 19 ods. 3 právnickým a fyzickým osobám, ktorým sa poskytujú verejné prostriedky: „*Právnické osoby a fyzické osoby, ktorým sa poskytujú verejné prostriedky, zodpovedajú za hospodárenie s nimi a sú povinné pri ich používaní zachovávať hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť ich použitia ...*“

❖ **Nedodržanie ustanoveného alebo určeného spôsobu nakladania s verejnými prostriedkami – § 31 ods. 1 písm. k) zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy**

Spôsob nakladania s verejnými prostriedkami môže ustanoviť všeobecne záväzný právny predpis (zákon, výnos, vyhláška) alebo ho môže pri poskytnutí verejných prostriedkov určiť poskytovateľ týchto prostriedkov. Najideálnejším spôsobom určenia spôsobu nakladania s verejnými prostriedkami je zmluva o poskytnutí finančných prostriedkov. V niektorých prípadoch sa môže pre konkrétny prípad určiť spôsob nakladania s verejnými prostriedkami v písomnom oznámení, ktorým sa oznamuje poskytnutie finančných prostriedkov.